

Monumentnummer*: 519921

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82628/120

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Sint-Michielsgestel	Sint-Michielsgestel	Noord-Brabant

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Sint Michielsgestel	G			2036

Omschrijving**

Inleiding

VILLA, in 1904 in eclectische vormen gebouwd in opdracht van dokter Karel Verzijl naar ontwerp van zijn schoonvader, de Maastrichtse architect J. Kayser. De villa is gelegen aan de noordelijke uitvalsweg van de bebouwde kom van Sint-Michielsgestel.

Omschrijving

Grote onderkelderde villa van twee bouwlagen op onregelmatige plattegrond met gevels in schoon metselwerk onder met muldenpannen van de Duitse firma A. Baehren en leien gedekte, samengestelde daken. Op de daken bevinden zich verschillende siersmeedijzers bliksemafleiders en een windvaan waarin 1904 is uitgespaard. Goot op voluutvormige consoles. Het huis bestaat uit een aantal in elkaar overlopende bouwvolumes, waarvan het centraal gelegen ingangsgedeelte de hoofdmassa vormt. Deze heeft een iets aflopend tentdak met door muldenpannen gedekte schilden en wordt aan de noordzijde geflankeerd door een uitbouw onder een kort zadeldak en aan de zuidzijde door een langgerekt, dwarsgeplaatst gedeelte onder een apart zadeldak. Het pand heeft een vijfhoekige erker aan de straatzijde. Aan de zuidzijde van het dwarse gedeelte bevindt zich een torenachtige uitbouw onder een steil schilddak met maasgedekte leien. Aan de zuidoostelijke zijde hiervan bevindt zich nog een kleine éénlaags aanbouw onder een met muldenpannen gedekt lessenaardak. Aan de oostelijke zijde bevindt zich een forse eenlaags serre op vierkante grondslag onder een plat dak. De noordelijke zijde, die oorspronkelijk als dokterspraktijk diende, heeft een aparte ingang met een van eclectische ornamentiek voorziene houten paneeldeur. Dit gedeelte heeft een naar het noorden gerichte topgevel met overstek en ornamentiek van vakwerkbalken. De vensteropeningen zijn alle overtoogd door middel van een segmentboog met natuurstenen hoekblokken en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hebben siermetselwerk in de boogtrommels. De vensters hebben nog de oorspronkelijke kozijnen en T-ramen en zijn voorzien van hardstenen onderdorpels. De via een hardstenen trapje bereikbare ingang heeft een dubbele paneeldeur met gietijzeren roosters en wordt beschermd door een overhangend luifel. Links naast de ingang is een hardstenen gedenksteentje aangebracht met als inschrift "Mathilde 1904". De voorgevel wordt geornamenteerd door speklagen van siermetselwerk in gele verblendsteen. Het dwarsgeplaatste gedeelte onder zadeldak heeft een opvallende, iets uitspringende houten topgevel met vakwerkbalken. Op de erker aan de westelijke zijde bevindt zich een balkon met ijzeren sierhek en openslaande deuren geflankeerd door twee smalle vensters met bovenlicht.

De torenachtige uitbouw, die drie bouwlagen telt, heeft op elke bouwlaag twee smalle gekoppelde vensters onder segmentbogen. Ook van dit gedeelte wordt de westelijke gevel geornamenteerd met speklagen. De toren wordt geflankeerd door twee hoog opgaande gemetselde schoorstenen met ornamentiek van gele verblendsteen. Aan de straatzijde bevindt zich een met onder meer pijlpunten gedetailleerd ijzeren hek met twee dubbele inrijpoorten en gietijzeren penanten uit de bouwtijd.

Intern is nog veel van de oorspronkelijke ornamentiek bewaard zoals: houten paneeldeuren, geornamenteerde stucplafonds en enkele marmeren en spekstenen schouwen en vensterbanken. Bij enkele van de stucornamenten aan de plafonds is in de stilering van de florale ornamentiek spaarzame invloed van de art nouveau waarneembaar. De kelder bestaat uit enkele door muren van elkaar gescheiden ruimtes die alle zijn overwelfd met troggewelfjes die rusten op ijzeren I-balken. De centrale gang, die op de begane grond over de gehele diepte van de villa loopt en toegang verschaft tot alle nevenruimtes, heeft een granito vloer met mozaïekranden. De wanden hebben langs de plafonds een stucwerk lijst met acanthusmotief. De plafonds hebben een floraal stucornament. Centraal in de gang zijn rondbogen aangebracht.

Aan de linkerkant bevinden zich de grote voorkamer en een wat kleiner achtervertrek. De ornamentiek in de voorkamer is nog grotendeels origineel. In verschillende ruimtes zijn verlaagde plafonds van gipsplaten op houten balken aangebracht. Dit geldt onder meer voor: de achterkamer, de kamers van de voormalige dokterspraktijk en de keuken en bijkeuken. Hierdoor zijn de bovenlichten van de ramen aan het zicht onttrokken. In de serre bevinden zich, omlopend langs de sokkelzone, nog de lage kastjes waar de medicijnen van de praktijk werden opgeslagen. De ruimtes in het aan de zuidzijde gelegen torentje dienen voor sanitair en archivering.

Via een bordestrap met geornamenteerde houten trappaal en balusters bereikt men de verdieping. De trap wordt verlicht door een in het zuidelijk dakvlak geplaatst venster. De ornamentiek van de verdiepingsvertrekken is aanmerkelijk soberder dan op de begane grond al zijn ook hier enkele vertrekken voorzien van een geornamenteerd plafond en natuurstenen schouwen. Het sanitair is vernieuwd.

De houten gordingenkap van het pand is onbeschoten.

Waardering

De villa is van algemeen belang. De villa heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling waarbij de gegoede burgerij en de bestuurlijke elite zich in de directe nabijheid van 's-Hertogenbosch aan de uitvalswegen van de kleinere, meer landelijke, plaatsen daaromheen vestigen en daar een landhuis laten bouwen.

Het pand is van architectuurhistorisch belang vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en vanwege de kwaliteit van de toegepaste historiserende stijlelementen. Verder heeft het complex ensemblewaarde vanwege de bijzondere samenhang tussen de samenstellende onderdelen en de historisch-ruimtelijke relatie met de wegen en groenvoorzieningen. Tevens is het van belang vanwege de zeldzaamheid van dergelijke gaaf bewaarde villacomplexen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis